

ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ

1/2016

гр.София, 21 юни 2018 год.

Върховният касационен съд на Република България, Общо събрание на Наказателна, Гражданска и Търговска колегия, в съдебно заседание на 06 юни 2018 година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ на ОСНГТК: **ЛОЗАН ПАНОВ -**
Председател на Върховния касационен съд

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Наказателна колегия:
ПАВЛИНА ПАНОВА

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Търговска колегия:
ДАРИЯ ПРОДАНОВА

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:
СВЕТЛА ДИМИТРОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛИ
на ОТДЕЛЕНИЯ:

ВАНЯ АЛЕКСИЕВА
КАПКА КОСТОВА
ТОТКА КАЛЧЕВА
ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА
БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА
КРАСИМИР ХАРАЛАМПИЕВ
МАРИЯ ИВАНОВА

ЧЛЕНОВЕ:

1. ЖАНИН СИЛДАРЕВА	8. ПЛАМЕН СТОЕВ
2. СТОИЛ СОТИРОВ	9. ЕЛЕОНОРА ЧАНАЧЕВА
3. ТАТЯНА ВЪРБАНОВА	10. ЗЛАТКА РУСЕВА
4. МАРГАРИТА СОКОЛОВА	11. РУЖЕНА КЕРАНОВА
5. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ	12. ДИЯНА ЦЕНЕВА
6. СВЕТЛА ЦАЧЕВА	13. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА
7. ВЕСКА РАЙЧЕВА	14. ЕЛЕНА АВДЕВА

15. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА
16. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА
17. МАРИО ПЪРВАНОВ
18. ЕМИЛ МАРКОВ
19. КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА
20. ТАТЯНА КЪНЧЕВА
21. ЕМИЛ ТОМОВ
22. АЛБЕНА БОНЕВА
23. НИКОЛАЙ ДЪРМОНСКИ
24. БИЛЯНА ЧОЧЕВА
25. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА
26. ЖИВА ДЕКОВА
27. БЛАГА ИВАНОВА
28. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА
29. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА
30. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА
31. ЖАНИНА НАЧЕВА
32. ВАСИЛКА ИЛИЕВА
33. ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА
34. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА
35. ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА
36. ЗОЯ АТАНАСОВА
37. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ
38. ВЕСЕЛКА МАРЕВА
39. БОРИС ИЛИЕВ
40. МИНА ТОПУЗОВА
41. ДАНИЕЛА АТАНАСОВА
42. БОНКА ЙОНКОВА
43. КРАСИМИР ВЛАХОВ
44. ДИАНА ХИТОВА
45. БОЯН ЦОНЕВ
46. ИРИНА ПЕТРОВА
47. МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА
48. РОСИЦА БОЖИЛОВА
49. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ
50. ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ
51. ГЕНИКА МИХАЙЛОВА
52. РУМЕН ПЕТРОВ
53. СПАС ИВАНЧЕВ
54. ЛАДА ПАУНОВА
55. ДИМИТЪР ДИМИТРОВ
56. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА
57. ГЕРГАНА НИКОВА
58. ПЕТЯ ХОРОЗОВА
59. МАЙЯ РУСЕВА
60. АННА БАЕВА
61. ВЕРОНИКА НИКОЛОВА
62. ГАЛИНА ТОНЕВА
63. НИКОЛАЙ МАРКОВ
64. ПЕТЯ ШИШКОВА
65. МАЯ ЦОНЕВА
66. ВАЛЯ РУШАНОВА
67. ЕРИК ВАСИЛЕВ
68. ГЕНОВЕВА НИКОЛАЕВА
69. ВАНЯ АТАНАСОВА
70. АЛЕКСАНДЪР ЦОНЕВ
71. КРАСИМИРА МЕДАРОВА
72. ЛЮДМИЛА ЦОЛОВА
73. МАДЛЕНА ЖЕЛЕВА

при участието на секретаря Аврора Караджова
постави на разглеждане тълкувателно дело № 1 по описа за 2016 г.
на Общото събрание на Наказателна, Гражданска и Търговска колегии
докладвано от съдия ВЕСКА РАЙЧЕВА и съдия БОНКА ЙОНКОВА

С разпореждане от 28.04.2016 г. на председателя на Върховния
касационен съд, по предложение на заместник - председателите и
ръководители на Гражданска и Търговска колегии на ВКС, е образувано на

основание чл.128, ал.1 ЗСВ тълкувателно дело № 2/2016 г. за приемане на тълкувателно решение от Общото събрание на двете колегии по следния материалноправен въпрос :

„Включват ли се в кръга на лицата, легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на техни близки, братята и сестрите на починалия, както и неговите низходящи и възходящи от втора степен?“

След изтичане на срока за становища е констатирано, че е налице основание за осъществяване на съвместна тълкувателна дейност от трите колегии на Върховния касационен съд и с разпореждане от 13.12.2016 г. на председателя на ВКС тълкувателно дело № 2/2016 г. е преобразувано в тълкувателно дело № 1/2016 г. на Общото събрание на Наказателна, Гражданска и Търговска колегии на ВКС.

С разпореждане от 09.06.2017 г. на председателя на ВКС, на основание т.4.4 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГТНК, редакцията на въпроса, предмет на тълкувателното дело, е променена в следния смисъл :

„Кои лица са материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък?“

Общото събрание на Наказателна, Гражданска и Търговска колегии на ВКС, за да се произнесе по поставения въпрос, съобрази :

Кръгът от лица, легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена при непозволено увреждане смърт на близък, не е уреден в законодателството на Република България. Липсата на законодателна уредба е наложила за целите на правоприлагането лицата с право на обезщетение да бъдат определени от Пленума на Върховния съд /ВС/. За отправна точка при очертаване кръга на правоимащите е използван принципът за справедливост по чл.52 ЗЗД.

С Постановление № 4/25.V.1961 г. Пленумът на ВС се е произнесъл, че правилното прилагане на закона изисква за неимуществени вреди да бъдат обезщетявани само най-близките на пострадалия - неговите низходящи (деца), съпруг и възходящи (родители), и то след като се установи, че действително са претърпели вреди. По-късно, с Постановление № 5/24.XI.1969 г., Пленумът на ВС е признал право на обезщетение и на отглежданото, но неосиновено дете, съответно на отглеждания го, както и на лицето, което е съжителствало на съпругески начала с починалия при непозволено увреждане, без да е бил сключен брак, ако това съжителство не съставлява престъпление и не противоречи на правилата на морала. Включването на посочените лица в кръга на правоимащите е мотивирано със съдържанието на съществуващите между тях и починалия житейски отношения, които са напълно сходни с отношенията между биологичен родител и дете, съответно между съпрузи,

и е справедливо, при установени действително претърпени вреди, те също да могат да получат обезщетение. Признаването на право на обезщетение на отглежданото дете, съответно на отглеждания го, е обвързано с изискване отглеждането да е било трайно и да е създавало връзка и чувства като между биологичен родител и дете, без да се поставя условие за предприети формални процедури по осиновяване или установяване на произход. Поради противоречия в съдебната практика по въпроса дали изброяването на лицата с право на обезщетение е примерно или изчерпателно, е прието Постановление № 2/30.XI.1984 г. С него са дадени указания, че кръгът на лицата, имащи право на обезщетение за неимуществени вреди в случай на смърт, е посочен изчерпателно в постановления № 4/61 г. и № 5/69 г. и няма основания за разширението му, включително по отношение на други възходящи и низходящи на починалия и на неговите братя и сестри.

Сезирането на Общото събрание на трите колегии на ВКС с искане за преразглеждане на въпроса за кръга на лицата, които имат право на обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък, е наложено от настъпилите след приемане на постановленията промени в обществено - икономическите отношения, довели до нови характеристики на житейските и емоционални връзки между близки, роднини и членове на семейството.

За да се прецени дали има основание да се изостави възприетото от Пленума на ВС изчерпателно определяне на лицата с право на обезщетение, следва да се съобразят и произтеклите от присъединяването на Република България към Европейския съюз задължения за синхронизиране на българското законодателство с европейското. От съществено значение за предмета на тълкувателното дело са *Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка* и *Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета*. Първата от директивите задължава държавите членки да предприемат мерки с цел застрахователният договор да покрива и всички вреди, причинени на територията на другите държави членки в съответствие с действащото в тях законодателство. Тази директива доразвива Директива 72/166/ЕИО на Съвета от 24 април 1972 г. относно сближаване на законодателствата на държавите членки относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използване на моторни превозни средства и за прилагане на задължението за сключване на такава застраховка, която предоставя свобода на държавите членки да определят в рамките на режима на гражданска отговорност подлежащите на обезщетяване вреди, причинени от моторни превозни средства, обхвата на обезщетението и лицата, които имат право на обезщетение. Съгласно чл.16 от Директива 2012/29/ЕС, държавите членки гарантират, че в хода на

наказателното производство жертвите имат право да получат решение за обезщетение от извършителя на престъплението в рамките на разумен срок, освен ако в националното право не се предвижда това решение да бъде постановено в друго производство. Понятието „жертва” е дефинирано в чл.2, параграф 1, буква „а”, според който за целите на Директивата „жертва” означава физическо лице, което е претърпяло вреди, включително физическо, душевно или емоционално страдание или икономическа вреда, които са пряка последица от престъпление, и членовете на семейството на лице, чиято смърт е пряка последица от престъпление и които са претърпели вреда в резултат на смъртта на лицето. В чл.2, параграф 1, буква „б”, като „членове на семейството” са посочени съпругът/та, лицето, което живее с жертвата в ангажирана, постоянна и стабилна интимна връзка в общо домакинство, роднините по пряка линия, братята и сестрите и издържаните от жертвата лица. Законодателството на Република България не съдържа нормативно разрешение в насоките, дадени от директивите, и лицата, легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди при смърт на близък, продължават да се определят в съдебната практика според критериите, възприети от Пленума на ВС в периода 1961 г. - 1984 г.

С оглед развитието на обществените отношения и изискванията към българската държава в качеството ѝ на държава членка на Европейския съюз, Общото събрание на Наказателна, Гражданска и Търговска колегии на ВКС намира, че използваният от Пленума на ВС ограничителен подход при определяне кръга на лицата с право на обезщетение не отговаря на съвременните изисквания за справедливост. След като и към настоящия момент националният закон не урежда изрично лицата, които могат да получат обезщетение за неимуществени вреди от смърт на близък, и не въвежда ясни критерии за тяхната материалноправна легитимация, има основание да се отстъпи от възприетото в Постановление № 2/84 г. разрешение и да се предвиди възможност за присъждане на обезщетение и на други лица, извън посочените в Постановление № 4/61 г. и Постановление № 5/69 г.

Най-близките на починалия (по смисъла на двете постановления) се ползват с право на обезщетение, тъй като поради естеството на съществуващата житейска връзка е логично да се предполага, че те търпят пряко, непосредствено и за продължителен период от време значителни по степен морални болки и страдания от загубата му. Правото на най-близките да получат обезщетение не е абсолютно и не може да бъде реализирано, ако претендиращият обезщетение не докаже, че действително е претърпял неимуществени вреди, които е справедливо да бъдат обезщетени съгласно чл.52 ЗЗД. От гледна точка на чл.52 ЗЗД обаче е справедливо и други лица, извън най-близкия семеен и родствен кръг, да могат да получат обезщетение за неимуществени вреди, ако са създали с починалия постоянна, трайна и дълбока емоционална връзка, заради съдържанието на която търпят морални болки и страдания от смъртта му, сравними по интензитет и продължителност с болките и страданията на най-близките. Отричането на правото на обезщетение при реално проявени

и доказани неимуществени вреди от загубата на близък човек противоречи на принципа за справедливост по чл.52 ЗЗД и на гарантираното с чл.6, ал.2 от Конституцията на Република България и с чл.20 и чл.47 от Хартата за основните права в Европейския съюз равенство на всеки пред закона. Възможността за обезщетяване на други лица, извън изброените в Постановление № 4/61 г. и Постановление на 5/69 г., следва да се допусне като изключение - само за случаите, когато житейски обстоятелства и ситуации са станали причина между починалия и лицето да се породи особена близост, оправдаваща получаването на обезщетение за действително претърпени неимуществени вреди (наред с най-близките на починалия или вместо тях - ако те не докажат, че са претърпели вреди от неговата смърт).

Особено близка привързаност може да съществува между починалия и негови братя и сестри, баби/дядовци и внуци. В традиционните за българското общество семейни отношения братята и сестрите, съответно бабите/дядовците и внуците, са част от най-близкия родствен и семеен кръг. Връзките помежду им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. Когато поради конкретни житейски обстоятелства привързаността е станала толкова силна, че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка, справедливо е да се признае право на обезщетение за неимуществени вреди и на преживелия родственик. В тези случаи за получаването на обезщетение няма да е достатъчна само формалната връзка на родство, а ще е необходимо вследствие смъртта на близкия човек преживелият родственик да е понесъл морални болки и страдания, които в достатъчна степен обосновават основание да се направи изключение от разрешението, залегнало в постановления № 4/61 г. и № 5/69г. на Пленума на ВС - че в случай на смърт право на обезщетение имат само най-близките на починалия.

Създаването на трайна и дълбока емоционална връзка, пораждаща предпоставки за проявление на значителни морални болки и страдания, е възможно и между лица, които не се намират в семейни, родствени и наподобяващи ги фактически отношения. При липса на нормативна уредба рестриктивното изброяване на хипотези на такава привързаност би било лишено от законово основание, а примерното изброяване крие опасност от неподвиждане на породени от житейското многообразие случаи, в които ще е справедливо получаването на обезщетение за неимуществени вреди. За да се избегне накърняване на принципа за справедливост, следва да се допусне като правна възможност обезщетяването и на други лица, извън близкия родствен и семеен кръг на починалия, но само в изключителни случаи - когато претендиращият обезщетение докаже, че е изградил с починалия особено близка и трайна житейска връзка и търпи значителни морални болки и страдания от неговата загуба с продължително проявление във времето. По този начин ще се достигне до разрешение,

еднакво справедливо за всички лица, които действително търпят неимуществени вреди от смъртта на друго лице.

В наказателния процес материалната легитимация за получаване на обезщетение може да бъде реализирана само от определен кръг лица. Това разрешение произтича от особеностите на наказателното производство и в частност - от акцесорния характер на гражданския иск и процесуалните правила за участие на пострадалия в производството. С фигурата на пострадалия и участието му в наказателното производство Наказателно - процесуалният кодекс свързва редица правила - пострадалият трябва да бъде уведомен за правата си в наказателното производство, да бъде информиран за хода на производството, да му бъде предявено разследването, ако е поискал това, да бъде призован за разпоредителното заседание. Процесуалната уредба е основана на разбирането, че пострадалият в наказателния процес е известен или поне е установим. Признаването на възможност всяко лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт болки и страдания, да може да търси обезщетение за неимуществени вреди, би довело до изместване на основния предмет на наказателното производство и би било в противоречие с основен принцип, регламентиран в чл. 22 НПК и в чл. 6 ЕКПЧ - разглеждане и решаване на делата в разумен срок.

Възприемането на различен подход при отговора на поставения въпрос за целите на гражданския и на наказателния процес се основава и на разпоредбите на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. Според т.19 от Преамбюла на Директивата „Държавите членки обаче следва да могат да установят процедури за ограничаване на броя на членовете на семейството, които могат да се възползват от правата, установени в настоящата директива“. В чл.2, параграф 2, буква „а“ е предвидено, че държавите членки могат да установят процедури за ограничаване на броя на членовете на семейството, които могат да се ползват от установените в нея права, и за определяне на това кои членове на семейството имат приоритет във връзка с упражняването на тези права. С разпоредбата на чл.10, параграф 2, е дадена възможност правилата за участие на жертвата в наказателния процес, включително и определянето на кръга лица, които да могат да участват в наказателното производство, да бъдат възприети от националното законодателство. Към настоящия момент в националното законодателство на Република България няма позитивна правна уредба на кръга лица, които могат да участват в наказателното производство като граждански ищци и да претендират обезщетение за неимуществени вреди в случай на смърт, и това налага легитимираните лица да се определят по тълкувателен път от Върховния касационен съд.

Предвид особеностите на наказателния процес и Директива 2012/29/ЕС, легитимация за търсене на обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на близък в наказателното производство и за конституиране като граждански ищци в това производство следва да се признае само на част от лицата, дефинирани в чл.1, параграф 2, буква „б“ от Директивата като „членове на семейството“ - съпругът/ата, лицето,

което живее с жертвата в ангажирана, постоянна и стабилна интимна връзка в общо домакинство, братята и сестрите, възходящите и низходящите до втора степен, като се запазят и разрешенията в Постановление № 4/61 г. и Постановление № 5/69 г. на Пленума на ВС. Други лица, извън изброените, могат да търсят обезщетение за неимуществени вреди само в гражданския процес.

Наличието на особено близка житейска връзка, даваща основание за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди от смърт, следва да се преценява от съда във всеки отделен случай въз основа на фактите и доказателствата по делото. Обезщетение следва да се присъди само тогава, когато от доказателствата може да се направи несъмнен извод, че лицето, което претендира обезщетение, е провело пълно и главно доказване за съществуването на трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и за настъпили в резултат на неговата смърт сериозни (като интензитет и продължителност) морални болки и страдания. Връзка с посоченото съдържание предполага оправдани очаквания за взаимна грижа и помощ, за емоционална подкрепа и доверие, и нейното отсъствие изключва проявлението на неимуществени вреди, подлежащи на обезщетяване съобразно принципа за справедливост по чл.52 ЗЗД.

Изразеното разбиране за нуждата от разширяване на кръга от лица, материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена при непозволено увреждане смърт на техен близък, налага да се обяви за изгубило сила **Постановление № 2 от 30.XI.1984 г.** на Пленума на ВС, с което е извършено последващо стеснително тълкуване на Постановление № 4 от 25.V.1961 г. и Постановление № 5 от 24.XI.1969 г.

По изложените съображения Общото събрание на Наказателна, Гражданска и Търговска колегии на Върховния касационен съд

РЕШИ:

1. Материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в Постановление № 4 от 25.V.1961 г. и Постановление № 5 от 24.XI.1969 г. на Пленума на Върховния съд, и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени.

Обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди.

В наказателния процес тази материална легитимация може да бъде реализирана само от лицата, изброени в Постановление № 4 от 25.V.1961 г. и Постановление № 5 от 24.XI.1969 г. на Пленума на

Върховния съд, както и от братята и сестрите на починалия и от неговите възходящи и низходящи от втора степен.

2. Обявява за изгубило сила Постановление № 2 от 30.XI.1984 г. на Пленума на Върховния съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на ОСНГТК: ЛОЗАН ПАНОВ.....
Председател на Върховния касационен съд

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Наказателна колегия:
ПАВЛИНА ПАНОВА.....

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Търговска колегия:
ДАРИЯ ПРОДАНОВА

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:
СВЕТЛА ДИМИТРОВА.....

ПРЕДСЕДАТЕЛИ
на ОТДЕЛЕНИЯ: ВАНЯ АЛЕКСИЕВА.....

КАПКА КОСТОВА.....

ТОТКА КАЛЧЕВА.....

ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА.....

БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА.....

КРАСИМИР ХАРАЛАМПИЕВ.....

МАРИЯ ИВАНОВА.....

ЧЛЕНОВЕ:

1. ЖАНИН СИЛДАРЕВА..... **4. МАРГАРИТА СОКОЛОВА.....**

2. СТОИЛ СОТИРОВ..... **5. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ.....**

3. ТАТЯНА ВЪРБАНОВА..... **6. СВЕТЛА ЦАЧЕВА.....**

7. ВЕСКА РАЙЧЕВА.....
8. ПЛАМЕН СТОЕВ.....
9. ЕЛЕОНОРА ЧАНАЧЕВА.....
10. ЗЛАТКА РУСЕВА.....
11. РУЖЕНА КЕРАНОВА.....
12. ДИЯНА ЦЕНЕВА.....
13. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА.....О.М.
14. ЕЛЕНА АВДЕВА.....
15. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА.....О.М.
16. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА.....
17. МАРИО ПЪРВАНОВ.....
18. ЕМИЛ МАРКОВ.....
19. КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА.....
20. ТАТЯНА КЪНЧЕВА.....
21. ЕМИЛ ТОМОВ.....
22. АЛБЕНА БОНЕВА.....
23. НИКОЛАЙ ДЪРМОНСКИ.....
24. БИЛЯНА ЧОЧЕВА.....
25. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА.....
26. ЖИВА ДЕКОВА.....
27. БЛАГА ИВАНОВА.....
28. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА.....
29. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА.....
30. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА.....
31. ЖАНИНА НАЧЕВА.....
32. ВАСИЛКА ИЛИЕВА.....
33. ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА.....
34. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА.....
35. ТЕОДОРА СТАМБОЛОВА.....
36. ЗОЯ АТАНАСОВА.....
37. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ.....
38. ВЕСЕЛКА МАРЕВА.....
39. БОРИС ИЛИЕВ.....
40. МИНА ТОПУЗОВА.....
41. ДАНИЕЛА АТАНАСОВА.....
42. БОНКА ЙОНКОВА.....
43. КРАСИМИР ВЛАХОВ.....
44. ДИАНА ХИТОВА.....О.М.
45. БОЯН ЦОНЕВ.....
46. ИРИНА ПЕТРОВА.....
47. МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА.....
48. РОСИЦА БОЖИЛОВА.....
49. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ.....
50. ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ.....
51. ГЕНИКА МИХАЙЛОВА.....
52. РУМЕН ПЕТРОВ.....
53. СПАС ИВАНЧЕВ.....
54. ЛАДА ПАУНОВА.....
55. ДИМИТЪР ДИМИТРОВ.....
56. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА.....
57. ГЕРГАНА НИКОВА.....
58. ПЕТЯ ХОРОЗОВА.....
59. МАЙЯ РУСЕВА.....
60. АННА БАЕВА.....

61. ВЕРОНИКА НИКОЛОВА.....	68. ГЕНОВЕВА НИКОЛАЕВА.....
62. ГАЛИНА ТОНЕВА.....	69. ВАНЯ АТАНАСОВА.....
63. НИКОЛАЙ МАРКОВ.....	70. АЛЕКСАНДЪР ЦОНЕВ.....
64. ПЕТЯ ШИШКОВА.....	71. КРАСИМИРА МЕДАРОВА.....
65. МАЯ ЦОНЕВА.....	72. ЛЮДМИЛА ЦОЛОВА.....
66. ВАЛЯ РУШАНОВА.....	73. МАДЛЕНА ЖЕЛЕВА.....
67. ЕРИК ВАСИЛЕВ.....	

Особено мнение по т.д.№1/2016г. на ОСНГТК на ВКС

Разпоредбата на чл.124 ЗСВ очертава правомощията на колегиите на ВКС при осъществяването на тълкувателна дейност, като предвижда, че тълкувателно решение от колегиите на ВКС се приема при противоречива и неправилна практика по тълкуването и прилагането на закона. Относно кръга от лица, които са материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на близък, извън посочените в Постановление №4/25.05.1961г. на Пленума на ВС и Постановление №5/24.11.1969г. на Пленума на ВС, противоречиво е разрешаван от съдилищата само въпросът може ли да бъде присъдено обезщетение за неимуществени вреди на отглеждано дете при смърт на лицето, което го отглежда, когато биологичният родител на детето не е лишен от родителски права и детето не е оставено за осиновяване, както и може ли в подобна хипотеза да се присъди обезщетение на отглеждания при смърт на детето. По отношение на тези лица е налице основание за постановяване на тълкувателно решение и правото им да получат обезщетение следва да бъде признато. Въпросът дали и други лица са материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинен смърт на лице, с което са създали трайна и дълбока емоционална връзка, не е поставян на разглеждане пред съдилищата, поради което няма основание да се приеме, че съдебната практика по този въпрос е противоречива или неправилна, а оттам няма и основание за осъществяване на тълкувателна дейност по реда на чл.124 и сл. ЗСВ.

Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 16 септември 2009г. относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка и Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и Съвета от 25 октомври 2012г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и

защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета не биха могли да обосноват правомощие за колегиите на ВКС за постановяване на тълкувателно решение. Дори българската държава да не е предприела мерки по транспониране на директивите, установените в тях правила ще намерят приложение само при позоваване на директния им ефект във всеки конкретен случай, ако иск за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди от смъртта на едно лице бъде предявен от лица, извън посочените в Постановление №4/25.05.1961г. на Пленума на ВС и Постановление №5/24.11.1969г. на Пленума на ВС. При липса на изрична разпоредба в българското право, която да определя кръга на материално легитимирани лица да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на близък, този кръг се определя от практиката на съдилищата при спазване на установения в чл.52 ЗЗД принцип. И ако тази практика непротиворечиво възприеме дадено становище, включително чрез включването в кръга на материално легитимирани лица и посочените в чл.2, §1, буква „а“ на Директива 2012/29/ЕС / роднините по права линия, братята и сестрите, както и на издържаните от жертвата лица/, тълкуване на това понятие от колегиите на ВКС не би било и необходимо.

Съдия Светлана Калинова
Съдия Гълъбина Генчева
Съдия Диана Хитова